

den ærede Cultusministers Mening, at det ikke var ved en Lov om Trykkesfriheden, at Dplysningen skulde udbredes i Landet, saa forstaaer jeg det meget godt, men da mener jeg ogsaa, at der vist heller ikke har været Nogen, som har paaستاet Sigt, og i alt Fald var det vist ikke min Mening igaar, og det skulde være underligt, om jeg havde udtalt mig saa utydeligt, at Nogen kunde tænke sig, at jeg havde meent, at det var ved en Lov, at Dplysningen skulde udbredes, men derimod mener jeg, at ligesom det er vist, at, dersom Loven skal passe, saa maa den eller dens Concipist have Trykkesfriheden stadigt for Die, og at der visstelig maa, i Betragtning af, hvilket mægtigt Middel til Dplysning Pressen er, være Grund til at sætte Pressen under saadanne Vilkaar, at den virkelig godt og let kan bruges som det store Middel, den skal være, og anderledes har jeg naturligtvis ikke meent; thi jeg anførte dette kun med Hensyn til, at man har efter min Overbeviisning ved dette Lovforslag sat baade Forfattere, Bogtrykkere og Boghandlere i en saadan Stilling, at Pressens Brug til Dplysnings Udbredelse paa Modersmaalet derved gjøres saa vanffelig, at visstelig, dersom det skulde træde i Kraft, da maatte jeg sige, at da var Dplysningen ved Pressen gvaalt i Fødselen. Dette er saameget mere Tilfældet i Danmark, som man jo tilstrækkeligt veed, at Dplysningen er dreven her langt mere med fremmede Bøger end med vore egne. Der har, saavidt jeg veed, ikke været uden en eneste Boghandling i Danmark, som er bleven navnkundig ved, at handle med danske Bøger, og det er, som vi alle vide, den Gyldendalske Boghandling, det kommer naturligtvis af, at man har for det Meste ladet Tydsterne besørge vor Dplysning, og naar det nærværende Lovudkast gik igjennem, da maatte det nødvendigt blive i langt høiere Grad Tilfældet, end det for har været; thi alle tydske Bøger, ligesom alle fremmede Bøger, kan man baade kjøbe og handle med uden Ansvar, istedetfor, at, saasnart man tager en dansk Bog, da har man paa Timen et Ansvar, som man ikke engang kan veie eller overse. Jeg maa i den Anledning ogsaa gjentage, hvad jeg allerede sagde igaar, at det er ganske urigtigt, at, naar man

taler om Aand, Princip og Grundtanke i dette Lovforslag, Roden, hvoraf det er rundet, at man da seer hen paa, hvorledes de enkelte Paragrapher kunne være forandrede af Landstinget, men vi skulle see paa, baade hvorledes det er os forelagt af den ærede Justitsminister og med hvad for Motiver, hvad Grund man har givet, der mener jeg, at man skal see, hvad der er Princip, hvis der ellers er noget, og nu see vi jo, at det gaaer saavidt, at, selv naar en Bogtrykker ikke havde sat sit Navn paa en Bog, som udkom fra hans Presse, at da kunde selv Forfatteren komme til at betale Mulet derfor. Det maa vel være saa, at, hvem der ikke har staaet midt i Litteraturen selv, maa ikke have nogen klar Oversigt over hvad der hører til, hvad Betingelsen er for, at virkelig, som jeg igaar sagde, og gjentager her, uagtet den høitagede Cultusminister sagde, at det ikke havde dermed at gjøre, de Næringsveie, som jo nødvendigt maae kunne have baade Sikkerhed og maae kunne give Menneffene deres Brød, dersom der skal være en Litteratur i Modersmaalet, som enten kunde holde sig eller hvad det dog skulde, blive til Landets Ære og være tilstrækkeligt til Folkets Dplysning; thi, dersom man har et nogenlunde tydeligt Begreb om dette, saa synes det mig, at dette maa staae soleklart for os Alle, frem for Alt i et Land, saa lille som Danmark, hvor der gennem Pressen skal arbeides baade for Dplysningen og for Folkets og Landets Ære; thi i udvortes Henseende er dette ingenlunde tillokkende, men meget mere affrækkende, saa, naar da det tillige skulde være Tilfældet, saaledes som det vilde være efter nærværende Lovforslag at baade Bogtrykkere, Boghandlere og Forfattere vare udsatte for, deels ved Ting, som aldeles ikke lode sig undgaae, og deels ved smaa Uagtsomheder eller Ubetænksomheder, som man aldrig kunde vente sig at ville undgaaes og næsten ikke kunne undgaaes, naar man ikke bestandigt har dem i sit Hoved, dersom man ogsaa skulde tænke paa noget Andet, da sattes i den Stilling, at, naar de ikke som Martyrer vilde opoffre sig, og naar de ikke tillige som i en vis Grad Capitalister vilde udsætte sig for at mulcreses for flere hundrede sa tusende Rbd. hvert Aar, at, da maatte de opgive den Be-